Cele strategiczne

Urzędu Transportu Kolejowego

2018 – 2021

URZĄD
TRANSPORTU
KOLEJOWEGO

Misja:
Kreowanie bezpiecznych i konkurencyjnych warunków świadczenia usług transportu kolejowego

Wizja:
Nowoczesny i otwarty urząd dbający o wysokie standardy wykonywania usług na rynku transportu kolejowego

Urząd Transportu Kolejowego

Al. Jerozolimskie 134

02-305 Warszawa

www.utk.gov.pl

NIP: 526-26-95-081

REGON: 015481433

W dokumencie użyto ikon ze strony
www.flaticon.com
stworzonych przez Freepik

Ignacy Góra
Prezes Urzędu Transportu Kolejowego

Szanowni Państwo,

w 2018 r. mija 15 lat od utworzenia Urzędu Transportu Kolejowego. Urząd realizował swoje zadania w różnych warunkach społeczno-gospodarczych. Na naszych oczach zmieniała się kolej, pojawiały się też liczne wyzwania stojące przed urzędem.

Chcemy kreować bezpieczne i konkurencyjne warunki świadczenia usług transportu kolejowego. Pragniemy też by nasz urząd był nowoczesny i otwarty oraz dbał o wysokie standardy wykonywania usług na rynku transportu kolejowego.

Przygotowane przez nas „Cele strategiczne Urzędu Transportu Kolejowego" są dokumentem, który wyznacza kierunki naszych działań na najbliższe lata. Te założenia pomogą urzeczywistnić misję i wizję urzędu. Dotyczą one trzech najważniejszych obszarów: bezpieczeństwa, regulacji i funkcjonowania urzędu. Szereg zadań związanych z tymi obszarami realizujemy obecnie, ale strategia je systematyzuje.

Urząd Transportu Kolejowego jest instytucją rozpoznawalną przez podmioty rynku kolejowego. Mamy bezpośredni wpływ na funkcjonowanie kolei. Pełnimy nie tylko funkcje nadzorcze, ale staramy się edukować oraz integrować podmioty rynku kolejowego. Dokument przyczyni się do lepszej realizacji nałożonych na urząd zadań, czego konsekwencją będzie pokonywanie barier i dalszy rozwój rynku kolejowego, zgodnie ze standardami bezpieczeństwa.

Będziemy nadal rozwijać własne kompetencje, aby jak najlepiej służyć społeczeństwu i kolejowemu systemowi transportowemu.

Z poważaniem

1

1. Urząd Transportu Kolejowego

Urząd Transportu Kolejowego obsługuje Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, który jest centralnym organem administracji rządowej. Zadania Prezesa UTK wyznacza ustawa o transporcie kolejowym. Jest on krajową władzą bezpieczeństwa i krajowym regulatorem transportu kolejowego w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej z zakresu bezpieczeństwa, interoperacyjności i regulacji transportu kolejowego. Prezes UTK jest także organem właściwym w sprawach nadzoru nad przestrzeganiem praw pasażerów w transporcie kolejowym.

regulacja transportu kolejowego

licencjonowanie transportu kolejowego

nadzór techniczny nad eksploatacją i utrzymaniem infrastruktury kolejowej i pojazdów kolejowych

bezpieczeństwo ruchu kolejowego

interoperacyjność i spójność techniczna transportu kolejowego

licencje i świadectwa maszynistów

przestrzeganie praw pasażerów

Urząd Transportu Kolejowego jest nowoczesnym, przyjaznym i otwartym urzędem zajmującym się m.in. bezpieczeństwem i regulacją ruchu kolejowego oraz prawami pasażerów. Podróżni mogą liczyć na naszą pomoc w przypadku, gdy przejazd pociągiem nie przebiegał tak jak powinien.

Dbamy o to, by przewozy na kolei wykonywali tylko przedsiębiorcy gwarantujący odpowiedni poziom bezpieczeństwa. Sprawdzamy, czy zarządcy infrastruktury utrzymują i modernizują linie kolejowe zgodnie z europejskimi i krajowymi normami. Wydajemy licencje maszynistom. Jesteśmy otwarci na współpracę z przedsiębiorstwami kolejowymi.

Urząd Transportu Kolejowego ma 7 oddziałów terenowych – w Warszawie, Lublinie, Krakowie, Katowicach, Gdańsku, Wrocławiu i Poznaniu.

Urząd zatrudnia blisko 300 pracowników.

1.1. Obszary strategiczne naszych działań

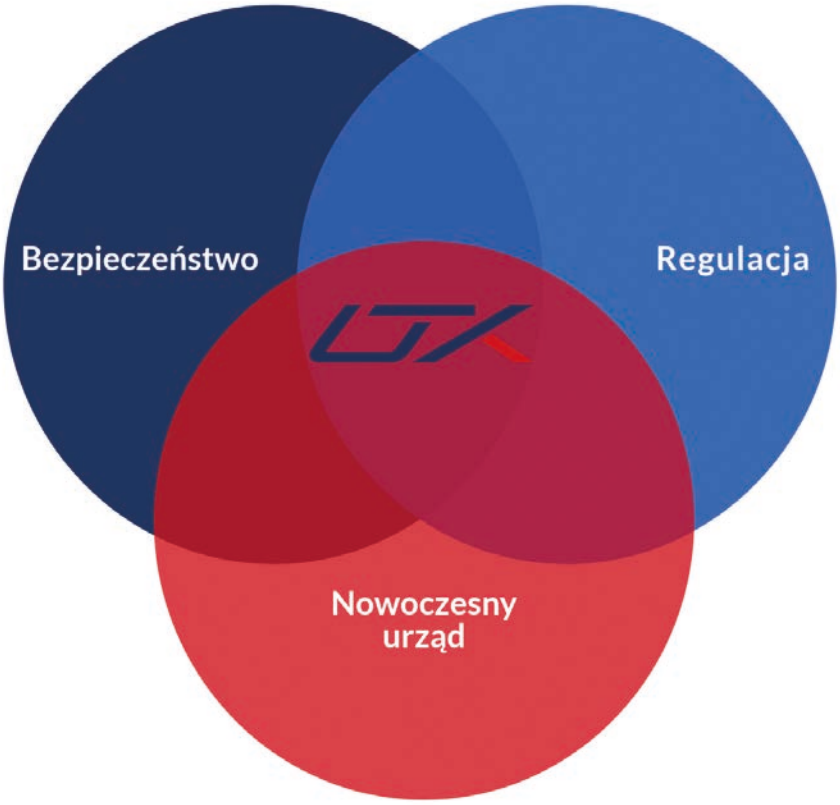

2. Bezpieczeństwo

Transport kolejowy jest obecnie najbezpieczniejszą gałęzią transportu lądowego. Zrównoważony rozwój systemu kolejowego w połączeniu z zapewnieniem wysokiego poziomu bezpieczeństwa stanowią filary jego właściwego funkcjonowania. Działania w obszarze powinny skupiać się na zapewnieniu dalszego, stabilnego wzrostu bezpieczeństwa zarówno związanego z bezpieczeństwem techniczno-organizacyjnym (ang. safety) jak również zabezpieczeniem przed działaniem czynników zewnętrznych (ang. security).

Na ogólny obraz bezpieczeństwa w transporcie kolejowym składają się dwa czynniki – wypadki mające swoje źródło w systemie kolejowym oraz wypadki powstałe poza tym systemem, jednak mające wpływ na system. Podstawowymi czynnikami wpływającymi na stan bezpieczeństwa ruchu kolejowego są:

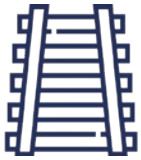

stan techniczny infrastruktury kolejowej

stan techniczny taboru kolejowego

kompetencje pracowników

stan techniczny urządzeń sterowania ruchem kolejowym

funkcjonowanie przejazdów kolejowych

KULTURA BEZPIECZEŃSTWA W TRANSPORCIE KOLEJOWYM

kultura bezpieczeństwa społeczeństwa

Obserwacja rynku kolejowego, w szczególności liczby i kategorii identyfikowanych zdarzeń kolejowych, pozwala na zaobserwowanie niepokojącego trendu w obszarze zdarzeń związanych z:

najechaniem pojazdu kolejowego na pojazd drogowy lub odwrotnie na przejazdach kolejowych,

najechaniem pojazdu kolejowego na osoby podczas przechodzenia przez tory poza przejściami na stacjach i szlakach,

niezatrzymaniem się pojazdu kolejowego przed sygnałem „Stój" lub w miejscu, w którym pojazd powinien się zatrzymać.

2

2.1. Cel: Minimalizacja ryzyk systemu kolejowego

Duży wpływ na bezpieczeństwo transportu kolejowego mają ryzyka występujące w systemie oraz te pochodzące spoza niego. Ich minimalizacja może przyczynić się do znacznego wzrostu poziomu bezpieczeństwa.

Działania podejmowane w ramach realizacji celu:

Program bezpieczeństwa na przejazdach kolejowych – działania o charakterze nadzorczym i edukacyjnym Prezesa UTK oraz ścisła współpraca z zarządcami infrastruktury, uczelniami, policją i MEN w celu likwidacji zdarzeń kolizyjnych na przejazdach. Szersze spojrzenie na elementy łańcucha wypadku spoza systemu kolejowego.

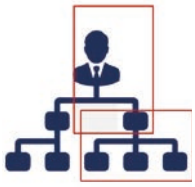

Nadzór nad pracownikami komisji kolejowych poprzez cykliczne szkolenia dla członków komisji i ich docelowa certyfikacja, a nawet wprowadzenie rozwiązań prawnych zmierzających do pełnej niezależności członków komisji od podmiotów uczestniczących w zdarzeniu.

Wzmocnienie nadzoru nad pracami pełnomocników SMS i MMS poprzez prowadzenie cyklicznych szkoleń i warsztatów, a docelowo certyfikacja po zdanym egzaminie państwowym na pełnomocnika SMS.

Wprowadzenie jednolitego standardu egzaminowania maszynistów jednocześnie zwiększającego bezstronność egzaminów oraz budzącego zaufanie wszystkich uczestników rynku kolejowego, w tym maszynistów i kandydatów na maszynistów. Jedną z możliwości jest przejęcie procesu egzaminowania przez Prezesa UTK, zgodnie z założeniami projektu Centrum Monitorowania Maszynistów. Konieczność weryfikacji umiejętności maszynistów na symulatorach UTK.

E-Bezpieczeństwo. Stworzenie centralnego systemu zarządzania bezpieczeństwem kolejowym – aplikacji informatycznej wspomagającej analizy w zakresie bezpieczeństwa kolejowego.

Egzekwowanie standardów interoperacyjności. Stosowanie jednolitego podejścia do standardów interoperacyjności w analogicznych stanach faktyczno-prawnych.

„Kampania Kolejowe ABC". Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa na obszarze kolejowym poprzez realizację kampanii.

Wzmocniony nadzór nad jednostkami uprawnionymi do prowadzenia badań poprzez prowadzenia działań audytowych w obszarze działalności jednostek.

2.2. Propagowanie kultury bezpieczeństwa

Realnym problemem rynku transportu kolejowego jest zbyt niska kultura bezpieczeństwa. Przejawia się ona m.in. niewystarczającym identyfikowaniem się podmiotów ze stanem bezpieczeństwa systemu kolejowego. Prezes UTK chce być integratorem działań dotyczących rozwoju kultury bezpieczeństwa, która stanowi fundament poprawnie funkcjonującego systemu kolejowego.

Działania podejmowane w ramach realizacji celu:

Zmiana filozofii kontroli prowadzonych przez UTK na rzecz podejścia audytowego.

Promowanie pomysłów propagujących kulturę bezpieczeństwa.

Wzmacnianie współpracy z jednostkami naukowymi i instytutami w działaniach zwiększających bezpieczeństwo na kolei. Dodatkowo promowanie wśród studentów pracy na kolei.

W zakresie propagowania kultury bezpieczeństwa ważnym jest połączenie działań krajowej władzy bezpieczeństwa jak i pozostałych instytucji publicznych, jednostek naukowych, mediów branżowych oraz innych podmiotów związanych z sektorem kolejowym, które poprzez realizowanie swojej działalności pozwolą na szerzenie kultury bezpieczeństwa.

3. Regulacja

Rynek transportu kolejowego stoi obecnie przed licznymi wyzwaniami, co obrazują zauważalne w ostatnich latach trendy. Od 2015 r. notujemy stały wzrost w przewozach pasażerskich. Mniej optymistyczne dane płyną z rynku przewozów towarów. Jednocześnie widoczne wzrosty odnotowuje transport intermodalny. Mając na celu stały rozwój transportu kolejowego regulacja została określona jako obszar strategiczny.

3.1. Cel: Poprawa konkurencyjności transportu kolejowego

Niejasne zasady utrzymania oraz udostępniania infrastruktury stanowią jeden z czynników wpływających na spadek zainteresowania transportem kolejowym. Wysokość opłat stanowi jeden z czynników mających największe znaczenie dla konkurencyjności transportu kolejowego względem pozostałych jego gałęzi. Stale rośnie również zainteresowanie przewoźników uzyskaniem decyzji o przyznaniu otwartego dostępu, co świadczy o rozwoju usług komercyjnych.

Działania podejmowane w ramach realizacji celu:

Podejmowanie działań zmierzających do równoważenia transportu. Osiągnięcie ambitnych celów zawartych w Białej Księdze (tj. przeniesienie 30 % transportu z dróg na inne, bardziej ekologiczne środki transportu, w tym kolej do 2030 roku) wymaga zdecydowanych działań. W najbliższych latach Urząd będzie je inicjował i wspierał.

Promocja transportu intermodalnego mająca na celu zwiększenie konkurencyjności tej gałęzi transportu. Przygotowywanie w tym zakresie kompleksowych analiz rynku, wskazywanie barier rozwoju i szukanie nowych rozwiązań, które pozwolą na wzrost udziału kolei w tym transporcie.

Dążenie do otwarcia rynku przewozów pasażerskich. Otwarcie rynku przewozów pasażerskich jest szansą na dalszy rozwój kolei, ale też wyzwaniem w zakresie stworzenia spójnej oferty dla pasażerów. Oferty komercyjne i publiczne powinny wzajemnie się uzupełnić, a bezpieczne i konkurencyjne usługi powinny przede wszystkim odpowiadać potrzebom pasażerów.

Zmniejszenie obciążeń administracyjnych i formalnych dla podmiotów rynku kolejowego poprzez cykliczne przeglądy wymagań dla podmiotów, likwidacja barier wejścia na rynek przy zachowaniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa.

Wzmocniony nadzór nad systemem opłat za dostęp do infrastruktury transportu kolejowego. Dążenie do wprowadzenia przejrzystego systemu opłat zapewniającego przewoźnikom kolejowym przewidywalność kosztów w dłuższym czasie.

Poprawa spójności systemu planowania i organizacji publicznego transportu zbiorowego. Podstawowym segmentem przewozów pasażerskich są przewozy o charakterze użyteczności publicznej, w ramach których przewożone jest obecnie około 95% pasażerów w transporcie kolejowym. Konieczne jest upowszechnianie najlepszych praktyk oraz dążenie do spójności sporządzanych planów transportowych.

Aktywny udział we wdrażaniu rozwiązań ułatwiających podróże koleją, ochrona praw pasażerów i zapewnienie dla nich maksymalnych korzyści na miarę XXI wieku. Konieczna jest w tym zakresie integracja taryfowa, rozwój kanałów sprzedaży biletów oraz wdrażanie spójnych procedur obsługi pasażerów zapewniających przede wszystkim ich bezpieczeństwo.

Działania na rzecz pełnej informacji o usługach dla klienta oraz jego prawach. W dobie powszechnego dostępu do Internetu pasażer powinien mieć aktualną informację o swojej podróży oraz możliwość korzystania z e-narzędzi ułatwiających zarówno planowanie przejazdu, jak i wsparcie na każdym jego etapie.

Systematyczna poprawa dostępności transportu kolejowego dla osób z niepełnosprawnością. Kolej powinna być dostępna dla każdego, niezależnie od stopnia jego sprawności. Dlatego będziemy podejmowali dalsze działania ukierunkowane na dostosowanie infrastruktury dworcowej oraz taboru do szczególnych potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Podejmowanie działań mających na celu propagowanie pasażerskiego ruchu transgranicznego oraz eliminację barier ograniczających atrakcyjność i konkurencyjność takich połączeń względem innych gałęzi transportu.

Stworzenie jasnych zasad dotyczących dostępu do obiektów infrastruktury usługowej. Każdy uczestnik rynku powinien wiedzieć, jakie są jego uprawienia i obowiązki i co najważniejsze – jak ma się poruszać w otoczeniu prawnym związanym z dostępem do infrastruktury punktowej.

3.2. Cel: Urząd źródłem informacji o/dla rynku

Prezes UTK stanowi źródło cennych i pożądanych informacji na temat rynku kolejowego. Zautomatyzowanie procesu zbierania danych od uczestników rynku kolejowego pozwoli na zwiększenie liczby analiz przydatnych dla interesariuszy podejmujących kluczowe decyzje, które wpływają na rozwój kolei.

Działania podejmowane w ramach realizacji celu:

Automatyzacja procesu zbierania danych od uczestników rynku kolejowego pozwoli na publikowanie większej liczby analiz rynkowych, stanowiących rzetelne źródło informacji.

Dostarczanie ministerstwom, urzędom i podmiotom rynkowym aktualnych informacji o stanie i tendencjach na rynku.

Realizacja rządowego programu otwartych danych publicznych, nie tylko tych posiadanych przez UTK, ale również informacji o rozkładach jazdy i ich wykonaniu oraz innych przydatnych danych mających na celu budowę konkurencyjnego i bezpiecznego rynku kolejowego.

Edukacja rynku poprzez cykliczne szkolenia w Akademii UTK i uczestnictwo pracowników UTK w konferencjach i warsztatach branżowych.

3.3. Cel: Standaryzacja funkcjonowania na rynku kolejowym

Postępująca liberalizacja rynku kolejowego przejawia się rosnącą liczbą podmiotów realizujących przewozy osób i rzeczy na podstawie wydanych licencji. Nie wszyscy przedsiębiorcy wchodzący na rynek są w stanie sprostać konkurencji. Na rynku powinny funkcjonować jedynie podmioty zapewniające wystarczający poziom bezpieczeństwa, wiarygodne finansowo i odpowiednio ubezpieczone.

Działania podejmowane w ramach realizacji celu:

Rozwój kolei w sposób bezpieczny. Weryfikacja podmiotów uprawnionych do wykonywania przewozu osób i rzeczy. Weryfikacja polis ubezpieczeń OC oraz warunków wskazanych w licencjach przewoźników.

Wspieranie i promowanie projektowania uniwersalnego na kolei poprzez spotkania z projektantami i wykonawcami inwestycji kolejowych. Wprowadzenie jednolitego standardu projektowania uniwersalnego na kolei.

4. Nowoczesny urząd

Tworzenie nowoczesnego i otwartego urzędu dbającego o wysokie standardy wykonywania usług na rynku transportu kolejowego wynika z naszej wizji.

4.1. Cel: Budowanie profesjonalnego zespołu

Zadań stawianych przed Urzędem Transportu Kolejowego nie można zrealizować bez profesjonalnego i dobrze zarządzanego zespołu.

Działania podejmowane w ramach realizacji celu:

Doskonalenie zespołu i zdobywanie nowych doświadczeń poprzez uczestnictwo w międzynarodowych grupach roboczych i zespołach zadaniowych.

Podnoszenie kompetencji pracowników między innymi poprzez wykorzystanie potencjału znajdującego się w zasobach Urzędu – w ramach projektu Akademia UTK (UTK dla UTK), oraz poprzez udział pracowników w zewnętrznych formach podnoszenia kwalifikacji (takich jak studia podyplomowe i doktoranckie, kursy, szkolenia i aplikacje prawnicze), a także poprzez wdrożenie nowatorskiego programu rozwoju talentów.

Korzystanie z potencjału pracowników poprzez świadome kierowanie ich awansem zawodowym oraz budowanie ścieżek rozwoju zawodowego dla wybranych pracowników przy wykorzystaniu mechanizmów profilowania ip121/360.

Wdrożenie systemu monitorowania satysfakcji pracownika poprzez wprowadzenie anonimowych ankiet elektronicznych adekwatnych do potrzeb.

Propagowanie elastycznych form zatrudnienia przyjaznych osobom powracającym do aktywnego życia zawodowego po przerwie związanej z urodzeniem dziecka czy też długotrwałej chorobie.

Zbudowanie systemu wsparcia pracownika odpowiadającego zróżnicowanym potrzebom różnych grup zatrudnionych poprzez powołanie Rady Dobroczynności, w skład której wchodzą przedstawiciele Kierownictwa i Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz Rzecznik Różnorodności i Przedstawiciel Pracowników. Rada będzie koordynować pojawiające się inicjatywy oraz wyznaczać kierunki zmian związanych szerokorozumianym zabezpieczeniem socjalnym pracowników.

4.2 Cel: Przyjazny urząd

Chcemy, by zawsze sprawy były załatwiane niezwłocznie. W większości przypadków odpowiadamy wcześniej, niż zakładają to przepisy. W Urzędzie w pełni działa elektroniczny obieg dokumentów, co ułatwia komunikację i wymianę korespondencji. Dużą wagę przykładamy do aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością i promowania działań społecznie odpowiedzialnych.

Działania podejmowane w ramach realizacji celu:

Wdrażanie społecznej odpowiedzialności w działalności UTK, w tym promowanie rozwiązań proekologicznych.

Wdrożenie w UTK systemów zarządzania jakością umożliwiających monitorowanie jakości wykonywanych przez nas zadań, poprzez wdrożenie ISO lub CAF oraz opisanie wszystkich procesów realizowanych w UTK.

Rozwój systemu antykorupcyjnego poprzez przeprowadzenie szeregu szkoleń wewnętrznych dla pracowników urzędu zgodnie z wytycznymi Szefa Służby Cywilnej.

Ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego kolei poprzez wsparcie w zakresie rozwiązań prawnych chroniących zasoby, ułatwienia i przyjazne podejście dla podmiotów zarządzającymi takimi zasobami. Wspieranie i promowanie inicjatyw w zakresie kolei wąskotorowych i wykorzystywania istniejącej nieczynnej infrastruktury dla drezyn rekreacyjnych w celu promowania walorów turystycznych regionów.

Dążenie do elektronizacji i automatyzacji procesów obsługowych w UTK poprzez wprowadzanie nowych i udoskonalanie obecnych narzędzi usprawniających proces komunikacji z interesariuszami w szczególności poprzez rozwój systemów Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją, Systemu Obsługi Licencji Maszynistów oraz kolejne etapy wdrażania E-bezpieczeństwa i Centrum Egzaminowania i Monitorowania Maszynistów.

Zmniejszanie obciążeń administracyjnych oraz formalnych dla interesariuszy poprzez łączenie procesów i likwidację barier w załatwianiu spraw.

Badanie zadowolenia interesariuszy z jakości usług świadczonych przez UTK poprzez wprowadzenie ankiet elektronicznych.

4.2. Cel: Transfer wiedzy pomiędzy UTK a uczestnikami rynku

Chętnie dzielimy się wiedzą. Dlatego powstała Akademia UTK, w której prowadzimy szkolenia i warsztaty. Ich tematyka jest na bieżąco dostosowywana do potrzeb rynku.

Działania podejmowane w ramach realizacji celu:

Edukacja rynku kolejowego poprzez organizację cyklicznych szkoleń branżowych w Akademii UTK oraz uczestnictwo pracowników UTK w konferencjach i warsztatach zewnętrznych.

Wsparcie wymiany wiedzy i informacji pomiędzy uczestnikami rynku, poprzez promowanie najlepszych praktyk i rozwiązań.

Aktywna współpraca międzynarodowa, a w tym informowanie rynku o planowanych zmianach i nowych wymaganiach zarówno poprzez umieszczanie komunikatów na stronie internetowej UTK jak i poprzez organizację szkoleń, których celem jest przygotowanie rynku na nadchodzące zmiany.

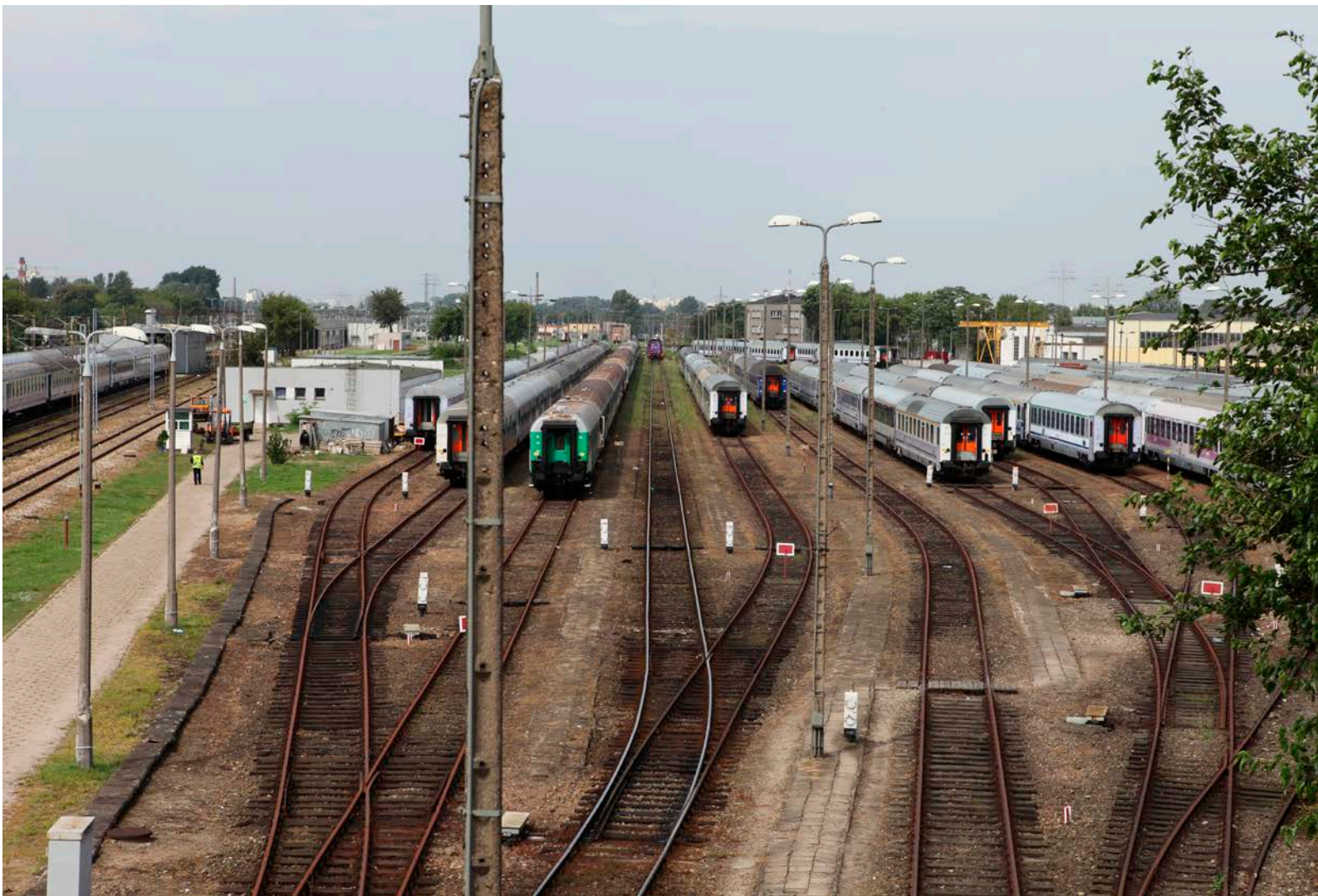

URZĄD
TRANSPORTU
KOLEJOWEGO